

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2025-10- Nr.

DĖL ĮSTATYMŲ PAKEITIMO PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos finansų ministerija teikia šių Lietuvos Respublikos įstatymų pakeitimo projektus (toliau kartu – Įstatymų projektai):

- 1) Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo Nr. XIII-2221 pakeitimo įstatymo projektą (toliau – JANĮ projektas);
- 2) Lietuvos Respublikos fizinių asmenų bankroto įstatymo Nr. XI-2000 2, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 14 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – FABĮ projektas);
- 3) Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 120 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – ANK projektas);
- 4) Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo Nr. IX-904 2, 17 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – KPI projektas).

Įstatymų projektai parengti atsižvelgiant į:

- 1) Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos atliktą korupcijos rizikos analizę nemokumo administratorių atrankos, paskyrimo ir jų veiklos priežiūros srityse ir 2024 m. sausio 10 d. paskelbtą išvadą¹ su pasiūlymais dėl juridinių ir fizinių asmenų nemokumo reglamentavimo tobulinimo;
- 2) Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. XV-439 „Dėl Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 77 ir 140 punktus² dėl fizinių ir juridinių asmenų procedūrų;
- 3) Lietuvos Respublikos Seimo Audito komiteto 2024 m. spalio 2 d. posėdžio protokole Nr. 141-P-21 nurodytus pavedimus dėl atliekų, užteršto dirvožemio ir (ar) grunto sutvarkymo bankroto procese, kai bankrutuojančios įmonės lėšų nepakanka ar jų visai nėra.

Glausta informacija apie Įstatymų projektus:

I. Sprendžiamos problemos	<ul style="list-style-type: none">– Per siauri nemokumo administratorių paskyrimo ribojimai ir nešališkumo reikalavimai bei nepakankamas jų laikymosi užtikrinimas.– Neefektyvus poveikio priemonių taikymas nemokumo administratoriams dėl per mažo poveikio priemonių spektro.– Nepakankamas Nemokumo administratorių rūmų funkcijų vykdymas;– Atliekų, užteršto dirvožemio, grunto ir (arba) kasybos sklypų sutvarkymas bankroto procese, kai juridinio asmens lėšų nepakanka ar jų visai nėra.– Pertekliniai reikalavimai ir poreikis optimizuoti procesus.– Demotyvuojantys veiksniai, ribojantys antrojo šanso galimybės.
---------------------------	--

¹ [kra-isvada-nemokumo-administratoriai-2024-01-08.pdf](https://stt.lt/kra-isvada-nemokumo-administratoriai-2024-01-08.pdf) (stt.lt)

² XV-439 Dėl Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos:

77. Tobulinsime ir skaidrinsime įmonių restruktūrizavimo ir bankroto, taip pat ir fizinių asmenų bankroto procedūras.
140. Tobulinsime asmens bankroto procedūrą, siekdami palengvinti našią skolų turintiems žmonėms, atverti jiems galimybes imtis naujų veiklų.

Informacija apie asmens duomenų tvarkymą skelbiama adresu <https://finmin.lrv.lt/lt/asmens-duomenų-apsauga>

<p>II. Siūlomos priemonės</p>	<p>Įstatymų projektais siūloma: <i>Per siauri nemokumo administratorių paskyrimo ribojimai ir nešališkumo reikalavimai bei nepakankamas jų laikymosi užtikrinimas</i></p> <p>JANĮ projektu siūloma:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) praplėsti su nemokumo administratoriais susijusių asmenų, galinčių daryti įtaką nešališkiems sprendimams nemokumo procese, ratą; 2) išplėsti nemokumo administratoriams taikomus nešališkumo reikalavimus, nustatant sandorius, kuriems būtinas kreditorių pritarimas; 3) patikslinti nepriekaištingos reputacijos reikalavimus, kai atleidžiama nuo baudžiamosios atsakomybės; 4) nustatyti papildomus saugiklius vykdant ūkinę komercinę veiklą bankroto procese; 5) nustatyti ribojimą nemokumo administratoriui dirbti daugiau nei viename juridiniame asmenyje, kai pasirenkama veikos forma dirbti juridiniame asmenyje, siekiant sumažinti nešališkumo ir interesų konfliktų riziką, užtikrinti lygiavertes konkurencines sąlygas bei veiksmingą atsakomybę. <p>KPI projektu siūloma praplėsti viešojo sektoriaus subjektų, kuriems vykdoma korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo procedūra, ratą, įtraukiant asociacijas, kurioms suteikti viešojo administravimo įgaliojimai.</p> <p><i>Neefektyvus poveikio priemonių taikymas nemokumo administratoriams dėl per mažo poveikio priemonių spektro</i></p> <p>JANĮ projektu siūloma išplėsti priežiūros institucijos ir Nemokumo administratorių rūmų nemokumo administratoriams taikomų poveikio priemonių spektrą.</p> <p><i>Netinkamas Nemokumo administratorių rūmų funkcijų vykdymas</i></p> <p>JANĮ projektu siūloma:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) priežiūros institucijai nustatyti galimybę skirti piniginę baudą Nemokumo administratorių rūmams, jeigu jie nevykdo priežiūros institucijos nurodymų; 2) perduoti nemokumo administratorių darbo organizavimo ir kontrolės tvarkos nustatymo ir priežiūros funkciją priežiūros institucijai. <p><i>Atliekų, užteršto dirvožemio, grunto ir (arba) kasybos sklypų sutvarkymas bankroto procese, kai juridinio asmens lėšų nepakanka ar jų visai nėra</i></p> <p>JANĮ projektu siūloma:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) neleisti vykdyti bankroto proceso ne teismo tvarka; 2) užtikrinti ankstyvą aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos įsitraukimą į bankroto procesus, kai yra nesutvarkytų atliekų, užteršto dirvožemio, grunto ir (arba) kasybos sklypų; 3) siekiant efektyvesnių sprendimų priėmimo ir kontrolės, bankroto proceso administravimo išlaidų dėl atliekų, užteršto dirvožemio, grunto ir (arba) kasybos sklypų sutvarkymo nustatymą pavesti teismui. <p><i>Pertekliniai reikalavimai ir poreikis optimizuoti procesus</i></p> <p>JANĮ projektu siūloma:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sumažinti priežiūros institucijos tvarkomoje informacinėje sistemoje (Nemokumo portale) teikiamos informacijos apimtį; 2) nustatyti kreditorių susirinkimų vykdymą ir balsavimą juose elektroniniu būdu per Nemokumo portalą; 3) siekiant išvengti rizikos vilkinti atsiskaitymą su įkaito turėtoju pardavus jam priklausančią įkeistą turtą, tikslinti atsiskaitymo su įkaito turėtoju tvarką; 4) patikslinti bazinio atlygio nemokumo administratoriui išmokėjimo tvarką, kai įkeistas turtas parduodamas (perduodamas), užtikrinant proporcingą šio atlygio mokėjimą. <p><i>Demotyvuojantys veiksniai, ribojantys antrojo šanso galimybes</i></p>
-------------------------------	---

	<p>ANK projektu siūloma atsisakyti administracinės atsakomybės taikymo juridinių asmenų vadovams už pareiškimo dėl bankroto bylos iškėlimo nepateikimą ar pavėluotą pateikimą teismui, tokiu būdu užtikrinant proporcingą atsakomybę ir siekiant išvengti atsakomybės dubliavimo su civilinėmis ir baudžiamosiomis priemonėmis.</p> <p>FABĮ projektu siūloma atsisakyti minimalios skolinių įsipareigojimų ribos, kurios viršijimas šiuo metu būtinas kreipiantis dėl fizinio asmens bankroto inicijavimo.</p>
III. Priemonių kaštai	<p>Papildomų lėšų gali prireikti:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nemokumo administratorių priežiūros institucijos funkcijoms, susijusioms su jos tvarkomos informacinės sistemos veikimo tinkamu užtikrinimu; – Lietuvos teismų informacinės sistemos funkcijų ir (arba) sąveikos pakeitimams; – aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančiai institucijai dėl numatomos pareigos susipažinti su visomis teismo nutartimis priimti pareiškimą dėl nemokumo bylos iškėlimo ir visomis teismo nutartimis iškelti nemokumo bylą.
IV. Nauda visuomenei	<p>Siūlomų priemonių įgyvendinimas turės teigiamą įtaką viešajam interesui:</p> <ul style="list-style-type: none"> – skaidresnis nemokumo administratorių paskyrimo procesas ir aukštų standartų tinkamo laikymosi kontrolė, padėsiantys sumažinti galimą korupcijos riziką nemokumo procesuose; – sudaromos prielaidos efektyvesniam nemokumo procesų vykdymui, optimaliai išnaudojant esamas informacines sistemas ir įvedant papildomus saugiklius skaidrumui bei procesų kokybei užtikrinti; – lengvinama galimybė skolų turintiems fiziniams asmenims pasinaudoti fizinių asmenų bankroto galimybe ir suteikti antrojo šanso galimybę; – papildomi saugikliai dėl tinkamo nesutvarkytų atliekų, užteršto dirvožemio, grunto ir (arba) kasybos sklypų sutvarkymo bankroto procese.

Įstatymų projektai buvo pateikti išvadoms gauti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Specialiųjų tyrimų tarnybai, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos bankui, Lietuvos bankų asociacijai, Teisėjų tarybai, Nacionalinei teismų administracijai, Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI), Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – „Sodra“), valstybės įmonei Registrų centrui, Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Nemokumo administratorių rūmams, Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai, Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai, Lietuvos pramonininkų konfederacijai, Lietuvos verslo konfederacijai, Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmams. Papildomai pastabų pateikė Lietuvos administratorių gildija, Lietuvos kreditų valdymo įmonių asociacija, Lietuvos statybininkų asociacija. Pagal pateiktas pastabas patikslinti Įstatymų projektai buvo pateikti išvadoms gauti dar kartą, kartu darbo tvarka pateikiant derinimo pažymą dėl pastabų, į kurias neatsižvelgta. Papildomą nuomonę dėl FABĮ projekto pateikė Nacionalinio skurdo mažinimo organizacijų tinklas.

Pakartotinai Įstatymų projektus pateikus išvadoms gauti, raštus, kuriuose nurodyta, kad pastabų neturima, pateikė Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Lietuvos bankas, VMI, „Sodra“, Teisėjų taryba, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, Lietuvos pramonininkų konfederacija ir Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmai.

pastabų ir pasiūlymų iki nurodyto termino nepateikė. Kitų institucijų ir organizacijų pastabos dėl Įstatymų projektų įvertintos ir darbo tvarka suderintos su jas pateikusiomis institucijomis ir organizacijomis. Su Teisingumo ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija pastabos suderintos darbo tvarka. Į daugumą kitų institucijų pastabų atsižvelgta, o likusios pastabos pateiktos derinimo pažymoje ir šiame rašte.

Pažymėtina, kad Lietuvos bankų asociacija, Lietuvos kreditų valdymo įmonių asociacija ir Lietuvos verslo konfederacija nepritaria FABĮ projektu siūlomam minimalaus skolos slenksčio panaikinimui, teigdamos, kad inicijuojamas pakeitimas didintų kreditorių patiriamą riziką, griežtintų skolinimo sąlygas, sukeltų teisinį neapibrėžtumą, piktnaudžiavimo riziką, didesnę administracinę naštą teismams. Tuo tarpu Nacionalinio skurdo mažinimo organizacijų tinklas ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerija pritaria siūlymui, akcentuodami didesnę fizinių asmenų nemokumo proceso prieinamumą ir socialinės reintegracijos svarbą.

Finansų ministerija, įvertinusi minėtų institucijų kritiką, pažymi, kad:

1) daugelyje Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybių narių nėra minimalaus įsiskolinimo kriterijaus (pavyzdžiui, Vokietijoje, Prancūzijoje, Nyderlanduose);

2) Lietuvoje nustatyta minimali fizinio asmens įsiskolinimo suma (25 minimaliosios mėnesinės algos (toliau – MMA)) yra gerokai didesnė nei kitose ES valstybėse narėse, kur tokia riba egzistuoja, pavyzdžiui, Latvijoje (5 000 eurų) ar Kipre (15 000 eurų), todėl Lietuvos modelis išsiskiria griežtumu;

3) minimalios skolos riba Lietuvoje sparčiai auga kartu su MMA augimu (nuo 7 246 eurų 2013 metais iki 25 950 eurų dabar), todėl skirtumas nuo kitų valstybių tik didės;

4) siūlomi pakeitimai neturėtų reikšmingos įtakos skolinimo sąlygoms ar kreditorių rizikos vertinimui: kredito kainą ir prieinamumą pirmiausia lemia individualus skolininko mokumo vertinimas, kreditoriaus rizikos valdymo politika. Be to, FABĮ projektu siūlomais pakeitimais būtų užtikrinama, kad bankroto procedūra galėtų būti pradėta tik tada, kai asmens finansiniai sunkumai yra esminiai ir jis objektyviai negali įvykdyti įsipareigojimų per protingą laikotarpį;

5) piktnaudžiavimo kontrolę ir prevenciją užtikrina kiti FABĮ įtvirtinti saugikliai – pareiškėjo sąžiningumo vertinimas, individuali turto ir įsipareigojimų analizė ir vertinimas, ar asmuo galės įvykdyti savo įsipareigojimus per protingą terminą, taip pat bankroto administratoriaus vykdoma proceso kontrolė, teismo teisė nutraukti bylas dėl nesąžiningumo;

6) 2024 metais fizinių asmenų bankroto bylos Lietuvoje sudarė vos apie 0,05 procento visų pirmosios instancijos teismuose gautų bylų. Net jei tokių bylų skaičius išaugtų, jų poveikis bendrai teismų apkrovai būtų minimalus. Be to, šiuo metu bylų skaičius yra itin mažas, palyginti su kitomis valstybėmis (pavyzdžiui, 2024 metais Latvijoje iškeltos 727 bylos), o tendencija rodo nuolatinį fizinių asmenų bankroto bylų mažėjimą (nuo 482 bylų 2014 metais iki 140 bylų 2024 metais). Taigi, nors fizinių asmenų bankroto bylų skaičius gali didėti, teismų darbo krūviui tai reikšmingos įtakos neturėtų.

2025 m. rugsėjo 30 d. buvo organizuotas susitikimas Nemokumo administratorių rūmų pateiktoms pastaboms aptarti (pridedama susitikimo atmintinė). Įvertinus susitikime aptartus klausimus nuspręsta:

1) numatyti, kad piniginės baudos nemokumo administratoriui dydis būtų siejamas su jam paskirto bazinio atlygio dydžiu, nustatant ribas nuo 1 iki 50 MMA;

2) patikslinti bazinio atlygio mokėjimo nemokumo administratoriui tvarką. Siūloma įtvirtinti, kad nemokumo administratoriaus bazinis atlygis būtų dengiamas iš parduoto ar perduoto įkeisto turto. Pagal poreikį ateityje būtų svarstomi papildomi pakeitimai;

3) Finansų ministerijai inicijuoti diskusijas su Aplinkos ministerija dėl galimų sprendimų, susijusių su atliekų sutvarkymo bankroto procese finansavimu, nes šis klausimas turėtų būti reguliuojamas atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

Įstatymų projektai atitinka Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. XV-439 „Dėl Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

Įstatymų projektai paskelbti Teisės aktų informacinėje sistemoje.

Įstatymų projektus parengė Finansų ministerijos specialistai. Įstatymų projektų rengimą koordinavo Finansų ministerijos Atskaitomybės, audito, turto vertinimo ir nemokumo politikos departamentas (direktorė Ingrida Muckutė, tel. +370 635 47 438, vyresnioji patarėja Paulė Svorobovičienė, tel. +370 647 16 893), atsakingi asmenys – Audito, turto vertinimo ir nemokumo valdymo skyriaus vedėja Siuzana Ščerbina-Dalibagienė, tel. +370 658 78 042, ir patarėja Rasa Stanislovaitienė, tel. +370 651 62 972.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Įstatymų projektai ir jų lyginamieji variantai, 61 lapas.
3. Aiškinamasis raštas, 26 lapai.
4. Atitikties lentelė, 28 lapai.
5. Derinimo pažyma, 6 lapai.
6. Antikorupcinio vertinimo pažymos, 11 lapų.
7. Administracinės naštos ir prisitaikymo išlaidų lentelės.
8. 2025 m. rugsėjo 30 d. susitikimo atmintinė, 3 lapai.
9. Institucijų pastabos, kurių nėra Teisės aktų informacinėje sistemoje 27 lapai.

Finansų ministras

Kristupas Vaitiekūnas